

PAMUKTA YAPRAKİRELERİ

Empoasca decipiens Paoli, *Asymmetrasca decedens* (Paoli)
(Hemiptera:Cicadellidae)

1. TANIMI VE YAŞAYIŞI

Yaprakpireleri [*Empoasca decipiens* Paoli, *Asymmetrasca decedens* (Paoli)]'nin erginleri 3 mm boyunda, yeşilimsi sarı, gri renklerde, ön kanatlar açık yeşil ve arka kanatlar renksizdir (Şekil 42a).

Yumurta, kirli beyaz renkte ve oval şekilde, 1.0 mm boyunda, 0.6 mm enindedir. Yumurtalar yaprak altına genellikle ana damar etrafına doku içine bırakılır ve sıcaklığa bağlı olarak 10 günde açılır. Nimf ergine benzer, sarımsı yeşilimsi renktedir. Boyutları 2.5 mm boyunda, 0.6 mm enindedir (Şekil 42b). Yumurtadan çıkan kanatsız nimf çok hareketli olup, yaprağın alt yüzeyinde yan yan ve süratli yürüyüşü ile karakteristiktir.

Şekil 42. Yaprak piresi ergini (a, b), nimfi (c, d).

Zararlı, tüm pamuk mevsimi süresince görülmekle beraber, daha çok birinci sulamadan sonra, taraklanma devresini takiben bulaşmaların başlaması ile popülasyonda artış görülür. Ergin yumurtalarını genel olarak yaprak, sap ve damar epidermisi altına bıraktığından, gözle görülmesi mümkün değildir. Ergin oluncaya kadar 5 nimf dönemi geçirir. Kışı ergin olarak geçirir. Yılda 8 döl verebilmektedir.

2. ZARAR ŞEKLİ, EKONOMİK ÖNEMİ VE YAYILIŞI

Zararlı nimf ve erginleri genellikle yaprakların alt yüzünde beslenir ve sokup emerek yapraklarda siyahlaşmış noktalar oluşturur. Yoğun popülasyonlarda yaprağın

alt yüzünde parlak ince bir tabaka oluşur. Emgili yapraklar sararır, beyazlaşır ve aşağı doğru kıvrılır. Gelişmede durgunluk göze çarpar, yaprak ve tarak dökümüne neden olur. Zararı sadece özsu emmekle değil, bitki bünyesine zehirli salgı salgılamakla da olur. Salgılanan toksik madde yaprağın floem dokusu hücrelerinde aşırı büyüme (hipertrofi) meydana getirir, bu nedenle de özsu taşınmasında tıkanıklıklar olur.

Pamuk yetiştirilen alanların tümünde görülür.

3. KONUKÇULARI

Pamuk, mısır, bağ, tütün, patates, ayçiçeği, susam, yonca, pancar, patlıcan, biber, bamyaya, kabak, nane, kavun, karpuz gibi birçok kültür bitkileri ve yabancı otlardır.

4. DOĞAL DÜŞMANLARI VE ETKİNLİKLERİ

Predatörleri:

<i>Chrysoperla carnea</i> (Steph.) (Neur.: Chrysopidae)	
<i>Deraeocoris</i> spp.	(Hem.: Miridae)
<i>Geocoris</i> spp.	(Hem.: Lygaeidae)
<i>Nabis</i> spp.	(Hem.: Nabidae)
<i>Paederus kalalovae</i> (Curtis) (Col.: Staphylinidae)	

Parazitöleri:

<i>Gonatopus</i> spp.	(Hym.: Dryinidae)
<i>Aphelopus</i> sp.	(Hym.: Dryinidae)

5. MÜCADELESİ

5.1. Kültürel Önlemler

- Zararlı polifag olduğundan ara konukçuluk edebilecek bitkilerin çevrede olmamasına özen gösterilmelidir.
- Sulama ve dengeli gübreleme ile zararı azaltılabilir.
- Erkenci ve orta derecede tüylü pamuk çeşitleri kullanılmalıdır.

5.2. Kimyasal Mücadele

5.2.1. İlaçlama zamanı

Sürveylerde 50 da'lık bir pamuk tarlası 4 bölüme ayrılır. Her bölümden rasgele seçilen bitkilerin ana gövdesine ait alt, orta ve üst kısmından alınan 1'er adet olmak üzere toplam 25 yaprağın tamamındaki yaprakpireleri sayılır. Bu şekilde tüm alandan toplam 100 yaprakta yaprak başına ortalama zararlı sayısı bulunur. Yaprak başına ortalama 10 adet yaprakpinesi saptandığında ilaçlama yapılmalıdır.

5.2.2. Kullanılacak bitki koruma ürünleri ve dozları

Bakanlık tarafından yayınlanan "Bitki Koruma Ürünleri" kitabında tavsiye edilen bitki koruma ürünleri ve dozları kullanılır.

5.2.3. Kullanılacak alet ve makineler

İlaçlamada, yaprak altı meme seti bulunan hidrolik tarla pülverizatörü, sırt pülverizatörü (mekanik, otomatik, motorlu) veya sırt atomizörü kullanılır.

5.2.4. İlaçlama tekniği

İlaçlamalar rüzgârsız bir havada sabahın erken saatlerde ve çiğ kalktıktan sonra yapılmalıdır.